

Paradox křesťanovy existence

Základ kázání: Jan 17, 14-19

Čtení: Matouš 5, 13-18

Vážené shromáždění,

Dnes bude řeč o tom, co nám Boží slovo říká o paradoxech křesťanovy existence. Chci se teď spolu s Vámi vystavit té otázce jak my jako křesťané, jako církve Kristova máme být v tomto světě, když zároveň nejsme z tohoto světa. Jak máme být světlem tohoto světa, když k němu v tom plnotučném slova smyslu nepatříme.

I: Tomuto světu se nemáme přizpůsobovat. Jsme tu cizinci bez domovského práva. Jsme tu jen na návštěvě. Jsme do tohoto světa posláni, přitom jsme odjinud. V jistém smyslu jsme mimozemšťané. Naše občanství je v nebesích. Před tento paradox nás staví ty dnešní oddíly Písma.

Ježíš ve své slavné modlitbě v Janově evangeliu vyslovuje obě polohy toho napětí: „nejsou ze světa... já jsem je poslal do světa.“ Jaký tedy je úkol Božího lidu?

Když se podíváme hlouběji do Bible, tak zjistíme, že úkolem Božího lidu je být něčím jiný než svět, věřící se má odlišovat od svého okolí. Tento úkol nemáme proto, abychom se my, věřící, mohli cítit odlišně, ale je tu především proto, abychom okolí přinášeli svědectví.

Abraham byl povolán, a když potkával lidi, tak na něm vnímali něco zvláštního. Všimli si, že on je něčím jiný. I na dalších praotcích bylo znát, že jsou hnáni něčím „jiným.“ Boží lid byl něčím zvláštní. Je jim svěřen úkol být zvláštní, jak o tom čteme v Exodu 19 kapitole 5 verši: „Nyní tedy, budete-li mě skutečně poslouchat a dodržovat mou smlouvu, budete mi zvláštním vlastnictvím jako žádný jiný lid, třebaže má je celá země.“ Izrael má být zvláštním lidem, aby byl Hospodinu věhlasem, okrasou a

chválou. Ta jinakost, slavnost, podivnost Božího lidu není jakoby vedlejším produktem, je to jejich pověření. Je to také naše pověření. My máme být nápadní tím, že jsme jiní než tento svět. Dokonce Ježíš říká ne že se máme stát solí země a světlem světa, ale že tím JSME. Že jsme sůl země.

Mluví o tom také prorok Izajáš 61, 9: „Jejich potomstvo bude známé mezi pronárody a jejich potomci uprostřed národů. Všichni, kdo je spatří, rozpoznají na nich, že oni jsou to potomstvo, jemuž Hospodin žehná.“

Je náš úkol být divní. Pokud si tedy připadáte, že jste něčím divní vůči svému okolí, tak je to třeba v pořádku - já nevím čím jste divní zrovna vy ☐ Bylo by vlastně zvláštní, když bychom nebyli zvláštní.

II: V dějinách církve se stávalo a stává, že ta úloha, která nám byla svěřena vedla k vytvoření malého uzavřeného světa. Takové společenství se trochu opevní, a jeho jinakost neslouží tomu čemu má, neslouží tomu okolnímu světu. Neplní druhou polovinu toho paradoxu. Je si tak nějak sama pro sebe, svatá, neposkvrněná, má vysoko nastavenou laťku.

Přitom být následovníky Ježíše Krista znamená také napodobovat jeho životní vzorec. Vy, kteří chápete svůj život na základě prvních tří kapitol knihy Genesis víte, že člověk má být Božím obrazem. Ježíš nám Boha přiblížil, jak jen to šlo, on sám je Bůh. A tak máme nějak zrcadlit Ježíše. A Ježíš chodil hodně mezi lidmi, do hospod, dělal všelijaká společenská faux-pas, vyháněl směnárníky z chrámu, mluvil s nevěstkami a s lidmi všelijak podivnými - stejně jako s mocnými a jinověrci. Ježíš byl zvláštní, pro mnohé nepohodlný.

My jako Kristovci, Ježíšovci máme tomuto světu být světlem. Jak čteme v listu Filipským 2 kapitole verších 6-8: „Způsobem bytí byl roven Bohu, a přece na své rovnosti nelpěl, nýbrž sám sebe zmařil, vzal na sebe způsob služebníka, stal se jedním z lidí. A v podobě člověka se ponížil, v poslušnosti podstoupil i smrt, a to

smrt na kříži.“ Ačkoli patřil do nebe, ačkoli byl nebeštan, tak na své rovnosti nelpěl. Jestliže Kristus opouští svou slávu a nebeské občanství, tak má křesťan také opustit svou svatou „vznešenost“ a „stát se jedním z lidí.“ Jistě že jsme lidé, já doufám že je z toho pochopitelné, jak tento obrat myslím.

Proto Ježíš mluvil jazykem těch, ke kterým byl poslán. Proto když chtěl vysvětlit nějakou duchovní pravdu, tak používal podobenství z oblasti, které lidi rozuměli. Používal nejčastěji obrazy ze zemědělství. Semínka, polnosti, plevel a pšenice, vinohrady, vláha a sucho...

Apoštol Pavel to dotahuje tak daleko, že píše v 1 Korintským 9, 20-23: „Židům jsem byl židem, abych získal židy. Těm, kteří jsou pod zákonem, byl jsem pod zákonem, abych získal ty, kteří jsou pod zákonem - i když sám pod zákonem nejsem. Těm, kteří jsou bez zákona, byl jsem bez zákona, abych získal ty, kteří jsou bez zákona - i když před Bohem nejsem bez zákona, neboť mým zákonem je Kristus. Těm, kdo jsou slabí, stal jsem se slabým, abych získal slabé. Všem jsem se stal vším, abych získal aspoň některé.“

I II: Apoštol Pavel by dnes nejspíš nemluvil o rybolovu na Galilejském jezeře, málokdo by mu rozuměl. Aby byl věrný tomu, co znal od Krista, aby byl věrný tomu, jak se Ježíš snažil být poslán do světa, tak by mluvil o věcech, kterými lidé žijí dnes. Uvědomuji si, že vysočinská vesnice to má v tomto ohledu možná bližší, protože zemědělství a podobné tradiční pracovní oblasti jsou tu stále hojně zastoupené. Ale už kdyby přišel do Jihlavy nebo Pelhřimova, mluvil by k dnešním lidem dost možná v obrazech ze světa počítačů, iphonů, internetu, koncertů, hokeje, sociálních sítí a kdovičeho čím ti lidé žijí. Také misionáři, když se připravují na víceleté působení v nějaké zemi, tak dlouho a aktivně navštěvují kurzy jazyka té země.

My jsme dnes v 21.století posláni k lidem, kteří jsou povětšinou neznalí církevní řeči. Abychom jim mohli nějak přiblížit

evangelium, tak musíme vědět čím ti lidé žijí. Musíme znát jejich otázky. Jsou to současní hledající Čechové a Češky, Moraváci a Moravačky i mnozí další. V jistém smyslu se musíme tak trochu učit Česky. Možná to totiž neumíme. Možná umíme církevní češtinu, což je jiné nářečí než to, kterým se u nás mluví.

Skvělým způsobem, jak necírkevnímu člověku zamotat hlavu je mluvit o „velekráli všehomíra“, o „Božím milosrdenství“ nebo „zástupné oběti.“ Pro mé nevěřící kamarády jsou to zašifrované kódy. Prosím vás já se těm termínům nechci vysmívat, ony mají své pole působnosti v jisté vrstvě křesťanstva. To určitě. Nebýt z tohoto světa, a být do tohoto světa poslán znamená mmj. se naučit jeho řeč. Je to v zájmu toho světa. Aby nám svět vůbec rozuměl, co mu chceme říct.

Pro mě je to častý boj, když se mě někdo zvenčí zeptá na mou víru, na Boha, na církev. Na to, čemu vlastně věřím, a jak se to teda reálně projevuje. A lidé sledují, ptají se, mají dobré otázky. Je to velké hledání mostů mezi církevní řečí, mou vlastní zkušeností a řečí kterou se opravdu mluví. Můžeme mluvit činy, to ano. A časem se lidé stejně zeptají, stejně budeme muset nějak svědčit. A někdy si tak člověk myslí, že svědčit nemusíme, nebo že když mlčíme tak že nic neříkáme - omyl, říkáme, i tím mlčením. A možná že to mlčení nebude nejlepší způsob, jak lidem říct o Bohu že. Apoštol Petr na křesťany klade nárok, když píše: „Budte vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslyšel o naději, kterou máte .“

Stojí za to hledat nápovědy v Bibli. Pavel píše v listu do Efezu, že je to všechno o tom, abychom dorostli zralého lidství (Efezským 4, 13b). To se těm necírkevním lidem docela líbí - „abychom dorostli zdravého lidství.“ Pak, třeba časem jim na dalším setkání můžeme ten verš ještě doříct a přidat „měreno mírou Kristovy plnosti.“ Nebo, že: „Cílem našeho vyučování je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry“ (1. Timoteovi 1, 5). V Bibli jsou takové verše, kdy ji stačí prostě otevřít, přečíst a ten komu to čteme má šanci porozumět.

V: Přitom „tento svět ve zlém leží“ (1 Janova 5, 19 BKR), a my se nemáme „nakazit tímto světem.“ Ano. To stále platí. Svět a světské myšlení bez toho duchovního přesahu je opravdu něco, co dokáže vysát naději. Dokáže nám to podkopat víru a zbavit nás výhledu na to, že jsme pořád v Boží ruce. A v nás má být stále stejné smýšlení jako v Kristu. Nejde tedy o to se od světa odstříhnout, ale ani se v něm rozpustit. Máme si zachovat svou jinakost, zvláštnost, slanost, a právě tím působit ve světě.

A tak druhý extrém toho paradoxu je, když se nějaká církev časem přerodí pouze v charitativní organizaci nebo kulturní spolek. Když se ze zorného pole odstraní Ježíš Kristus, a to co pro nás udělal. Když se církev tak trochu odkouzlí, odstříhne od toho duchovního rozměru, který má mít. Když se vytratí ten „posvátný šmak.“

Když křesťané vezmou vážně tu odpovědnost, že mají aktivně pracovat a využít všechny hřivny co jen mají k nápravě tohoto světa. A že k tomu mají vyzářovat kvalitu Božího království, a tím působit, aby se tomu království trochu podobal i tento svět. Tak se potom může stát, že je to převálcuje. Naštěstí se to neděje vždycky. Ale takovým církvím hrozí nebezpečí přílišného aktivismu a workoholismu. Hrozí, že ten úspěch k „přiblížení se tomuto světu“, může zapříčinit slábnutí duchovního života.

V: Možná jste slyšeli to slavné heslo benediktínských mnichů „ora et labora“ - modli se a pracuj. V dějinách církve se opakovaně stávalo to, že se někteří křesťané tak modlili, a žili natolik pouze v duchovním rozměru, že práce pro tento svět přicházela zkrátka. A pak přišli jiní, a ti zase pracovali, pracovali a když měli trochu volna tak šli pracovat, a přestali se modlit, rozmělnili se ve světě. Skoro se až zdá, že to jde proti sobě. Že se buď pěstuje zbožnost, a církev je svatá, zbožná, vznešená - a trochu vzdálená od zemitého praktického života. Potom ubývá spojení s tímto světem, kvůli kterému tu vlastně jsme. Jak to hezky vystihl Karel Holánek, když mluvil o nějakém faráři: „Ten

farář dovedl mluvit hodiny o milosti bůži, ale vrtačku do ruky nevezal“ □

A pak jsou jiné případy, kdy je zase vnímána hlavně potřeba dělat věci pro tento svět. Dělat věci, které jsou hmatatelné, měřitelné, viditelné, které trvají. A postupně hrozí, že bude slábnout zbožnost, že plamen víry bude skomírat. A to je problém. Je to nebezpečí vyprázdnění obsahu.

Problém toho paradoxu, že nejsme z tohoto světa, a jsme do něj posláni je v tom, že církve mají obecně tendenci si jednu z těch cest nadřadit. Pavel píše v listu Římanům 12, 2: „A nepřizpůsobujte se tomuto věku, nýbrž proměňujte se obnovou své mysli, abyste mohli rozpoznat, co je vůle Boží, co je dobré, Bohu milé a dokonalé.“ Čím více se přibližujeme světu z těch nejlepších křesťanských motivů - tím větší je nárok na osobní zbožnost, abychom v tom všem neztratili slanost. Hrozí, že budeme studovat vysoké školy, získávat vlivná, dobrá důležitá místa ve společnosti, dělat mnoho dobrých věcí, a přitom se třeba ani naši nejbližší spolupracovníci nedozvědí, že jsme křesťané.

Řešením je uplatňovat oba póly toho paradoxu. Udržet opravdovou, hlubokou zbožnost, a nenechat si ji vzít nějakým zvlažněním, únavou atp. Přivlastnit si to, že jsme v tomto světě nějak „zvláštní.“ Nestydět se za evangelium. Za to, že být křesťanem (Židům 11,1) „znamená spolehnout se na to, v co doufáme, a být si jist tím, co nevidíme.“ Zároveň to nepřehnat, abychom se nestali věží ze slonoviny, sterilním prostředím, které má nos moc vysoko. Abychom stále dovedli vidět potřeby našich sousedů, spoluobčanů. Abychom svou zbožnost, svou víru dovedli uvádět v praktické činy.

Žádoucím nastavením nemá být ani 30:70. Ani 60:40, ale ani 50:50. Má to být 100 na 100. Ora et labora. Není to „trochu se modli, a trochu pracuj.“ Pavel dokonce píše „neustále se modlete“ (1. Tesalonickým 5, 17). V Žalmech najdeme mnoho projevů vroucí zbožnosti. Žalm 42, 2-3: „Jako laň dychtí po bystré vodě,

tak dychtí duše má po tobě, Bože! Po Bohu žízním, po živém Bohu. Kdy se smím ukázat před Boží tváří?“ Kéž se nám nestane, že bychom byli církví, ve které tato slova nejde říct. Nebo se dají říct jen jako vtip, jako zlehčení, aby někdo nebyl přistižen při nějakém citu. Kéž je nám drahé to duchovní dědictví Jednoty bratrské, Jana Ámose Komenského, Martina Luthera, koncilních otců první církve a mnohých dalších.

Religionista prof. Zdeněk Nešpor říká, že podle jeho přesvědčení jedinou skutečnou zárukou budoucnosti křesťanské církve jsou konvertité. A tím nemyslí pouze ty, kteří do církve přišli zvenčí. Myslí tím i ty, kteří v církvi vyrostli ale „zvnitřnili.“ Došli k tomu, že ten obsah, který se v církvi děje, je opravdu jejich, že se jich to hluboce týká. A to je něco, k čemu vede pěstování zbožnosti. Trochu vyzdvihují právě tento pól, protože je po mém soudu zrovna v naší církvi nevyvážený.

Jestliže někdo bere vážně to „ora“ zbožnost, tak to nebude dlouho trvat a půjde taky do „labora“, nějak aktivně se to projeví. Hezkými příklady jsou různá křesťanská hnutí, která začala velice hlubokou zbožností, a postupně to vykvetlo do ohromných osvětových, humanitárních a školských organizací. Niterná zbožnost vyústila v nemalou pomoc tomuto světu.

Ty dva body spolu nemají soupeřit. Jestliže tohle je náš motiv. Jestliže tohle je důvod proč si tu otázku klademe. Tak se ta obezřetnost před „nakažením světem“, nebo „duchovním blouzněním“ řeší sama.

Kéž nám Pán dá moudrost a odvahu s tím patřičně naložit.

Amen